

Konsert på alphorn

An kan man höra alphornens toner uppe från bergen, när tiden blir lång för vallpojckarna.

Kommer ni till Schweiz i sommar bör ni göra en avstickare till Eggiwill, en liten bergsby en knapp timmes bilresa västerut från Bern. Byn är inte stor, men har en verklig sevärdhet, värds- husvärdern Ernest Schüpbach, den siste i Schweiz, som behärskar den urgamla konsten att tillverka alphorn, detta 3—4 meter långa schweiziska instrument, som blivit mer berömt världen över än kanske både osten och klockorna.

Ernest Schüpbach lär er gärna både hur man spelar alphorn — en svår konst, då hornet har bara en ton som måste varieras till melodier — och han visar lika gärna hur man gör alphorn. Ernest Schüpbach var bara tretton år gammal, när han första gången fick följa sin far upp i bergen och leta efter ett lärkträd, vars stam hade den rätta tjockleken och rätta böjningen nere vid marken. Nu står stora stockar ständigt inne i hans vedbod.

Tålmodigt arbete.

När lärkträdens stammar tor- kat, börjar han sitt tålmodiga ar- bete. Först skall stammarna bar- kas av, hyvlas och filas, så att de blir exakt runda. Sedan sågas de itu exakt på mitten i två lika stora halvkor. Ernest Schüpbach har här gjort sin enda eftergift åt tekniken — han sågar itu stoc- karna på en bandsåg, förut sked- de det helt för hand.

Varje halva holkas ur, så ba- ra ett 5 mm tunt skall återstår. Ett nervpåfrestande arbete — det gäller att vara säker på hand med hammare och stämjärn, så inte hundra timmars arbete förstörs av ett enda felslag med hamma- ren.

Lindas med videslanor

Halvorna slipas in- och utvän- digt med sandpapper. Väggarna måste vara exakt lika tjocka över- allt för att hornet skall låta bra. Halvorna limmas samman och fästes ihop med järnkrampor. Hornet får torka över sommaren, kramporna tas bort och hornet lindas med kluvna slanor av vide eller rotting. Det oljas in- och ut- vändigt och när Ernest Schüpbach sedan satt på munstycket, kan han blåsa den första tonen, som avgör om alla timmars arbete har varit förgäves eller inte. Inget horn låter likt ett annat. De har alla sina individuella särdrag, som inte uppdagas förrän efter de två årens tillverkningstid.

Kvällsnöje i alperna

Som Ernest Schüpbach har schweiziska bönder i många hundra år gjort sina egna alphorn under vintrarna, då kvällarna varit långa uppe i bergen. Ett nöjsamt tidsfördriv men också en nödvän- dighet. Alphornen var i långliga tider deras enda sätt att medde- la sig med grannar uppe i ber- gen på andra sidan de djupa dal- gångarna. Alphornens milda men genomträngande toner hälsade

Sörmlands spelmansförbund i höll sitt 40-årsjubileum under helgen. Finalen spelades upp p

god morgon och god afton, men bar också budskap om glädje och sorg enligt en bestämd code.

Nu förbinder telegraf och te- lefon alphyarna, men fortfarande kan ni få höra alphornens toner i sommarkvällarna, när tiden blir för lång för vallpojckarna på alp- sätrarna. Vill ni säkert höra alp- horn — och konserter på alpor — har blivit en mycket populär attr- aktion som drar turister från när och fjärran — är det emellertid bäst att besöka någon av de må- nga hembygdsfester, som den schweiziska sommaren är fylld av. Då står alltid en konsert på fem till tio alphorn på programmet. Melodierna är sig aldrig lika. De varierar från gång till gång be- roende på blåsarna och deras hu- mör för ögonblicket.